

ΓΡΑΠΤΕΣ ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΙΟΥΝΙΟΥ 2011

ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ

ΒΑΘΜΟΣ:

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 03/06/2011

ΛΥΣΕΙΣ

ΤΑΞΗ: Β΄

ΧΡΟΝΟΣ: 2 ΩΡΕΣ (8:00 - 10:00)

ΣΕΛΙΔΕΣ: 7

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ: ΤΜΗΜΑ: ΑΡ:

ΟΔΗΓΙΕΣ: Να γράψετε μόνο με μπλε ή μαύρη πένα.

Δεν επιτρέπεται η χρήση διορθωτικού υγρού.

Το γραπτό αποτελείται από επτά (7) σελίδες.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Να απαντήσετε **ΚΑΙ** στα δύο (2) θέματα. Κάθε θέμα βαθμολογείται με δύο (2) μονάδες.

Θέμα 1°

Να διαλέξετε από τη στήλη Β΄ τον αριθμό που αντιστοιχεί στη στήλη Α΄ και να τον σημειώσετε στις γραμμές που βρίσκονται δίπλα από τη στήλη Α΄.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Στη στήλη Β΄ περισεύει ένα σημείο.

(ΜΟΝΑΔΕΣ 2)

ΣΤΗΛΗ Α΄	ΣΤΗΛΗ Β΄
α. Μετοικεσία Κυπρίων 3	1. Κωνσταντίνος Α΄
β. Αγία Σοφία 4	2. Μωάμεθ Β΄ Πορθητής
γ. Άλωση Κωνσταντινούπολης 2 ..	3. Ιουστινιανός Β΄
δ. Αναστήλωση εικόνων 5	4. Ανθέμιος – Ισίδωρος
	5. Αυγούστα Θεοδώρα

Θέμα 2°

Να γράψετε Σωστό (Σ) ή Λάθος (Λ) δίπλα στην κάθε πρόταση.

(ΜΟΝΑΔΕΣ 2)

1. Οι εκστρατείες του Ιουστινιανού είχαν έντονο θρησκευτικό χαρακτήρα**ΛΑΘΟΣ**
2. Η Εικονομαχία ήταν πνευματική κίνηση που αφορούσε τη λατρεία των εικόνων.**ΣΩΣΤΟ**

3. Οι Δήμοι ήταν αθλητικά σωματεία με πολιτική ισχύ.**ΣΩΣΤΟ**..
4. Το καθεστώς συγκυριαρχίας επιβλήθηκε στην Κύπρο από τους Βυζαντινούς και τους Ρωμαίους.
.....**ΛΑΘΟΣ**....

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Από τα τρία (3) θέματα να απαντήσετε **ΜΟΝΟ** στα δύο (2). Κάθε θέμα βαθμολογείται με **τρεις (3) μονάδες**. **(ΜΟΝΑΔΕΣ 3)**

Θέμα 1°

Να εξηγήσετε τους όρους:

α) Θέματα (ορισμός - διοίκηση)

Ορισμός: Διοικητικές περιφέρειες με δικό τους στρατό που δημιουργήθηκαν τον 7° αιώνα μ.Χ. στη Μικρά Ασία.

Διοίκηση: Επικεφαλής ήταν ο στρατηγός, ο οποίος ήταν πολιτικός και στρατιωτικός διοικητής.

β) Αιρέσεις (ορισμός)

- Οι παρεκκλίσεις από την ορθή χριστιανική διδασκαλία (ορθοδοξία), όπως αυτή διατυπώθηκε από την Εκκλησία στις Οικουμενικές συνόδους, με τη βοήθεια του κράτους.

γ) Σταυροφορίες (ορισμός)

- Ήταν μια κίνηση που ξεκίνησε στη Δύση τον 11° αι. με πρωτοβουλία των παπών και είχε στόχο την απελευθέρωση των Αγίων Τόπων και του Πανάγιου τάφου, που είχαν κατακτήσει οι Σελτζούκοι Τούρκοι.

Θέμα 2°

α) Να αναφέρετε και να σχολιάσετε τρεις (3) λόγους που οδήγησαν στην κήρυξη της Εικονομαχίας.

(ΜΟΝΑΔΕΣ 1,5)

- Η διάθεση των Ισαύρων να ευνοήσουν τους κατοίκους των ανατολικών Επαρχιών, που είχαν ανεικονικές αντιλήψεις, αλλά ταυτόχρονα προστάτευαν τα σύνορα της Μ. Ασίας.
- Οι δεισιδαιμονίες και οι υπερβολές στη λατρεία των εικόνων.

- Η επιθυμία των Ισαύρων να περιορίσουν την επιρροή των μοναχών.
- Η ιδέα ότι οι επιτυχίες των εχθρών του Βυζαντίου, προέρχονταν από τη δίκαιη οργή του Θεού για ό,τι συνέβαινε στο χώρο της λατρείας.

β) Να αναφέρετε και να σχολιάσετε τρεις (3) συνέπειες της Εικονομαχίας. **(ΜΟΝΑΔΕΣ 1,5)**

- Ο διχασμός του βυζαντινού λαού.
- Η δυσαρέσκεια της εκκλησίας της Ρώμης για τους εικονομάχους αυτοκράτορες, την έστρεψε στην αναζήτηση στήριξης στους Φράγκους.
- Η καταστροφή πολλών εικόνων και έργων τέχνης και η διακόσμηση των εκκλησιών με ζώα, φυτά και διακοσμητικά μοτίβα.
- Η καταστροφή κειμένων των εικονομάχων και η υποχώρηση ενασχόλησης με τα γράμματα.

Θέμα 3^ο

α) Να γράψετε τρεις (3) λόγους για τους οποίους ο Κωνσταντίνος Α΄ μετέφερε την πρωτεύουσα του Ρωμαϊκού κράτους από τη Ρώμη στη θέση του αρχαίου Βυζαντίου. **(ΜΟΝΑΔΕΣ 1,5)**

- Η Ανατολή πλεονεκτούσε σε πληθυσμό και οικονομία σε σχέση με τη Δύση.
- Οι Χριστιανοί, στους οποίους ο Κωνσταντίνος στηρίχτηκε πολιτικά, ήταν περισσότεροι στην Ανατολή.
- Οι μεγάλες πόλεις της Ανατολής υπέφεραν από θρησκευτικές συγκρούσεις.
- Από το Βυζάντιο μπορούσε να αποκρούσει ευκολότερα τους Γότθους και τους Πέρσες.

β) Πώς ονομάστηκε η νέα πρωτεύουσα; Από πού πήρε το όνομά της και πότε έγιναν τα εγκαίνιά της;

(ΜΟΝΑΔΕΣ 1,5)

- Κωνσταντινούπολη.
- Από τον ιδρυτή της Κωνσταντίνο Α΄.
- 11 Μαΐου 330 μ.Χ.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

Από τα τρία (3) θέματα να απαντήσετε **ΜΟΝΟ** στα δύο (2). Κάθε θέμα βαθμολογείται με τρεις (3) μονάδες.

Θέμα 1°

«Η προνομιακή στρατηγική θέση και η αντοχή των τειχών της πόλεως είχαν συχνά σώσει το Βυζάντιο, σε συνδυασμό όμως με την ανωτερότητα των Βυζαντινών σε σχέση με τις άλλες δυνάμεις ως προς τη στρατιωτική τεχνική. Τώρα την τεχνική υπεροχή είχαν οι Τούρκοι. Ο Μωάμεθ Β΄ είχε συγκεντρώσει έναν τεράστιο οπλισμό και είχε δημιουργήσει, με τη βοήθεια κυρίως δυτικών τεχνικών, ένα ισχυρό πυροβολικό. Στην πολιορκία της Κωνσταντινουπόλεως οι Τούρκοι χρησιμοποίησαν το νέο αυτό όπλο σε αδιανόητη ως

τώρα έκταση και σύμφωνα με τα λόγια ενός σύγχρονου Έλληνα «τα κανόνια έκριναν τα πάντα». Τα μικρά κανόνια που χρησιμοποιούσαν οι υπερασπιστές ήταν αδύνατο να συγκριθούν με τα μεγάλα τουρκικά πυροβόλα».

Georg Ostrogorsky, Ιστορία του Βυζαντινού Κράτους, τόμ. Β, μφ. Ιωάννης Παναγόπουλος, εκδόσεις Στ. Βασιλόπουλου

Αφού μελετήσετε το πιο πάνω παράθεμα και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στα πιο κάτω ερωτήματα:

α) Να γράψετε τρία (3) αίτια της Άλωσης της Κωνσταντινούπολης από τους Τούρκους. **(ΜΟΝΑΔΕΣ 1,5)**

- Οι Βυζαντινοί με αυτοκράτορα τον Κωνσταντίνο ΙΑ΄ διέθεταν ελάχιστες δυνάμεις.
- Οι Βυζαντινοί ήταν αβοήθητοι από τα χριστιανικά κράτη.
- Η τεχνική υπεροχή των Τούρκων σε στρατιώτες και οπλισμό (κανόνια) ήταν συντριπτική.

β) Να γράψετε τρεις (3) συνέπειες της Άλωσης της Κωνσταντινούπολης. **(ΜΟΝΑΔΕΣ 1,5)**

- Η Άλωση τραυμάτισε την περηφάνια των Ελλήνων.
- Άρχισε να διαμορφώνεται η ελπίδα της Ανάστασης του Γένους.
- Το πνεύμα του Βυζαντίου μεταφέρθηκε από τους λογίους του στη Δύση.
- Οι Οθωμανοί έκλεισαν τους δρόμους της Ανατολής, ωθώντας τους Ευρωπαίους στις μεγάλες γεωγραφικές ανακαλύψεις.

Θέμα 2°

«Ήταν πραγματικότητα που επιβεβαιωνόταν από τις συχνές διαμαρτυρίες των υπηκόων, ότι η διοίκηση έπρεπε οπωσδήποτε ν' αναδιοργανωθεί και να παταχθούν οι αυθαιρεσίες (αυταρχισμός) των αρχών και των δημοσίων υπηρεσιών. [...] Ο λαός ήταν δυσαρεστημένος με τους άρχοντες του και, όπως τότε δεν υπήρχε άλλος τρόπος εκδήλωσης της λαϊκής αγανάκτησης, οι διαμαρτυρίες στον ιππόδρομο παρέμειναν ο μόνος τρόπος ξεσπάσματος του λαϊκού αναβρασμού. Στη διάρκεια τέτοιων διαμαρτυριών, [...] η αψυχολόγητη στάση των αρχών συντέλεσε, ώστε ένα ασήμαντο καθ'αυτό επεισόδιο να μεταβληθεί τελικά σε αληθινή επανάσταση, τη γνωστή ως στάση του Νίκα, η οποία απείλησε το θρόνο του Ιουστινιανού και καταπνίγηκε μόνο έπειτα από μεγάλη αιματοχυσία (532)...»

I. Καραγιαννόπουλος, Το Βυζαντινό Κράτος, σ. 86.

Αφού μελετήσετε προσεκτικά το πιο πάνω παράθεμα και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στο πιο κάτω ερώτημα: **(ΜΟΝΑΔΕΣ 3)**

Να γράψετε τρία (3) αίτια της Στάσης του Νίκα καθώς και τις συνέπειές της.

- Η ανάγκη για αναδιοργάνωση της διοίκησης του Κράτους.
- Η δυσαρέσκεια και η αγανάκτηση του λαού για τους άρχοντες και τη βαριά φορολογία.
- Η ανάγκη για πάταξη των αυθαιρεσιών των αρχών και των δημοσίων υπηρεσιών.

Συνέπειες: Ενισχύθηκε η αυτοκρατορική εξουσία και περιορίστηκε σημαντικά η δύναμη των Δήμων.

Θέμα 3^ο

«Όταν εγώ, ο Αύγουστος Κωνσταντίνος, και εγώ, ο Αύγουστος Λικίνιος, ευτυχίσαμε να συναντηθούμε στο Μεδιόλανο και συζητήσαμε όλα όσα είναι σχετικά με το κοινό συμφέρον, αποφασίσαμε ότι ανάμεσα στα άλλα θέματα, που θεωρούνται πως είναι ωφέλιμα για το σύνολο, έπρεπε πρώτα να ρυθμίσουμε εκείνα που έχουν σχέση με την ευλάβεια και το σεβασμό προς το θείο, δηλαδή να δώσουμε και στους χριστιανούς και σ' όλους τους άλλους την ελευθερία να ακολουθούν τη θρησκεία που θέλουν, ώστε οποιαδήποτε ουράνια δύναμη υπάρχει, να είναι ευνοϊκή σε μας και σε όλους, όσοι βρίσκονται κάτω από την εξουσία μας. Έτσι λοιπόν, αφού σκεφτήκαμε καθαρά και σωστά, καταλήξαμε στην απόφαση, να μην εμποδίζεται κανένας απολύτως να ασπάζεται τη λατρεία και τη θρησκεία των χριστιανών κι ακόμη να δοθεί στον καθένα η δυνατότητα να αφιερώσει τον εαυτό του σ' εκείνη τη θρησκεία, που νομίζει ότι του ταιριάζει καλύτερα...».

Ευσέβιος, Εκκλησιαστική ιστορία, X, V, 4-5, μετάφραση

Αφού μελετήσετε προσεκτικά το πιο πάνω παράθεμα και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στα πιο κάτω ερωτήματα:

α) Σε ποιο ιστορικό γεγονός αναφέρεται το πιο πάνω παράθεμα, μεταξύ ποιων έγινε και τι προέβλεπε;

(ΜΟΝΑΔΕΣ 2)

- Διάταγμα των Μεδιολάνων.
- Υπογράφηκε μεταξύ του Κωνσταντίνου Α΄ και του Λικίνιου.
- Αναγνώρισε στους Χριστιανούς την ελευθερία άσκησης της λατρείας τους.
- Εξίσωσε τα δικαιώματα των Χριστιανών με αυτά των άλλων θρησκειών.

β) Ποιο ήταν το αποτέλεσμα του συγκεκριμένου γεγονότος;

(ΜΟΝΑΔΕΣ 1)

- Περιορισμός των διωγμών κατά των Χριστιανών, οι οποίοι έπαυσαν εντελώς όταν ο Κωνσταντίνος έγινε μονοκράτορας.

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

Από τα τρία (3) θέματα να απαντήσετε ΜΟΝΟ στα δύο (2). Κάθε θέμα βαθμολογείται με δύο (2) μονάδες.

Θέμα 1^ο

Αφού παρατηρήσετε με προσοχή την εικόνα και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις για την κυπριακή ιστορία, να απαντήσετε στα πιο κάτω ερωτήματα:

α) Να δώσετε τον ορισμό του θεσμού που δηλώνει η εικόνα.

(ΜΟΝΑΔΕΣ 0,5)

- **Κοινό των Κυπρίων: παγκύπρια θρησκευτική οργάνωση.**

β) Να αναφέρετε δύο (2) αρμοδιότητες του θεσμού αυτού καθώς και τη συμβολή του. (ΜΟΝΑΔΕΣ 1,5)

- **Διοργάνωση τελετών για τη λατρεία της Αφροδίτης, των διαφόρων άλλων Θεών και του Αυτοκράτορα.**
- **Απόδοση τιμών σε ευεργέτες του.**
- **Το δικαίωμα να κόβει χάλκινα νομίσματα.**

Συμβολή:

- **Δημιούργησε ισχυρούς και σταθερούς ηθικούς, οικονομικούς, πολιτικούς και πολιτιστικούς δεσμούς μεταξύ των Ελλήνων της Κύπρου.**
- **Διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στη διατήρηση της ενότητας και της ταυτότητάς τους.**

Θέμα 2^ο

α) Να αναφέρετε και να εξηγήσετε δύο (2) αίτια των αραβικών επιδρομών στην Κύπρο.

(ΜΟΝΑΔΕΣ 1)

- **Οι Άραβες ήθελαν να χρησιμοποιήσουν την Κύπρο ως ναυτική βάση για να επιταχύνουν τις βλέψεις τους για παγκόσμια κυριαρχία.**
- **Η χρησιμοποίηση της Κύπρου ως ναυτική βάση για επιθέσεις εναντίον των βυζαντινών εδαφών στη Μ. Ασία.**
- **Ο εφοδιασμός του αραβικού στρατού με τα άφθονα προϊόντα της Κύπρου.**
- **Η άφθονη ξυλεία του νησιού θα συνέβαλλε στη ναυπήγηση ισχυρού στόλου.**

β) Να αναφέρετε και να σχολιάσετε δύο (2) συνέπειες των αραβικών επιδρομών στην Κύπρο. (ΜΟΝΑΔΕΣ 1)

- **Η γεωργική παραγωγή περιορίστηκε.**
- **Το εμπόριο δε διεξαγόταν ομαλά.**
- **Ο αριθμός των κατοίκων μειώθηκε.**
- **Κυριάρχησε ο φόβος και η ανασφάλεια.**
- **Η πνευματική και καλλιτεχνική δημιουργία περιορίστηκε.**

Θέμα 3^ο

α) Ποια προνόμια παραχώρησε ο Αυτοκράτορας Ζήνωνας στον Αρχιεπίσκοπο Κύπρου; **(ΜΟΝΑΔΕΣ 1,5)**

- Να υπογράφει με κόκκινο μελάνι.
- Να φορεί κόκκινο μανδύα κατά τις επίσημες τελετές.
- Να φέρει βασιλικό σκήπτρο αντί τη συνηθισμένη ποιμαντορική ράβδο.

β) Ποια υπήρξε η σημασία τους για την Κυπριακή Εκκλησία; **(ΜΟΝΑΔΕΣ 0,5)**

- Πρόσφεραν κύρος στην εκκλησία της Κύπρου.
- Υποδήλωναν τη δυνατότητα του Αρχιεπισκόπου να ασκεί κοσμική εξουσία.

Ο Διευθυντής

.....

Γιώργος Ιωσηφίδης

Οι εισηγήτριες:

Μαρκαντώνη Αντριάνα

Νικολάου Στέλλα

Αριστείδου Άρτεμις

Ρούσου Γεωργία

ΓΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΧΡΗΣΗ - Τσίριο Γυμνάσιο